

TJODist Bülteni

Hocamızla Söyleşi

Prof. Dr. Atıl Yüksel

- 14.11.1953 tarihinde İstanbul'da doğdu.
- Evli ve iki çocuk babası.
- Tıp Öğretimi: İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi (1970-1976),
- Uzmanlık eğitimi: İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum A.D. (1978-1982),
- Ekim-1989'da doçent, Nisan-1995'da profesör oldu.
- Ekim-1989 dan itibaren İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Perinatoloji Bilim Dalında öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Aralıklı olarak bu Bilim Dalının başkanlığı görevini sürdürdü. Ocak 2017 tarihinden itibaren aynı Anabilim Dalı'nın başkanlığı görevini sürdürmektedir.
- Türkiye Maternal Fetal Tıp ve Perinatoloji Derneğinin ve Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği İstanbul Şubesinin birer dönem başkanlığını yapmıştır.

Kadın Hastalıkları ve Doğum alanında meslek yaşamınız boyunca hangi önemli gelişmeleri izlediniz?

Kadın Hastalıkları ve Doğum alanında bilgi birikimi son 50 yılda inanılmaz boyutlara ulaşmıştır.

Gelişen, olgunlaşan ve klinik kullanıma giren bilgiyi transfer etmek ve özümlemek çok titiz bir çalışmayı gerektirmiş olup, ülkemiz Kadın Hastalıkları ve Doğum camiası bu çalışmayı başarıyla gerçekleştirmiştir ve halen de sürdürmektedir. Bu sürecin bir diğer önemli özelliği ise bilgiye ulaşmanın çok kolaylaşması olmuştur. Güncel yazılı ve görsel kaynaklara hızla ve çok düşük maliyetlerle ulaşılabilmesi, 1985 sonrasında dönemde uluslararası kongrelere gitmenin sorun olmaktan çıkması, ulusal kongre ve kursların çok yoğun bir şekilde yapılıyor olması çok önemli değişimler olmuştur. Çok sayıda meslektaşımız yurtdışına kısa ya da uzun süreli gitmiş, bilgi ve beceri edilmiştir. Bilgi aktarılmış, tartışılmış, özümlemiş ve klinik uygulamaya sokulmuştur. Dahası yeni bilgi oluşturma sürecine girilmiştir.

Kendi adıma böylesi bir dönemde ülkemizin en iyi kliniklerinden birinde çalışmaktan çok keyif aldım. Fetal tıp alanında hemen hemen tümü 1980 sonrasında oluşan bilgiyi öğrenmek ve gebelere sunmak çok heyecan verici oldu. Birçok klinik becerinin kazanılması sürecinin tam da içinde yer aldım. Hala, öğrenecek o kadar çok şey var ve bu işler öylesine zevkli ki...***Bir fetustaki ultrason bulgularını tanımlayıp sıralarken, aynı anda bu bulguların altında yatan hastalığı aramaya yönelik olarak zihninizi zorlamak, diğer meslektaşlarınızla tartışmak, diğer disiplinlerden arkadaşlarınızla yardımlaşmak ve eş zamanlı olarak internet üzerinden tanıya giden yolları kurcalamak...***Tümü inanılmaz düzeyde keyifli işler.

Bazı Üniversite Hastanelerinde Bilim Dallarının gelişmesi, bazı köklü Eğitim Araştırma Hastanelerinde benzeri departmanların kurulması ve takiben Perinatoloji ve Jinekolojik Onkoloji Yandallarının ihdas edilmesi çok önemli kazanımlardı. Uygulayıcılar ilgi alanlarını daralttılar, böylece bilgi, teknoloji ve beceri transferine hız katıldı. Bilginin uç noktalarına ulaşarak, uygulamaların kalitesi artırıldı, Dünya tıbbına katkılarda bulunuldu.

TJODist Bülteni

Son 30-40 yıldaki bir diğer önemli gelişme ise multidisipliner çalışmayı öğrenmemiz oldu. Aynı süreçte ekipler kurarak meslektaşlarımızla birlikte çalışmayı daha iyi öğrendik. Böylece farklı kanallardan gelen bilgi ve beceriyi klinik uygulamanın içine soktuk. Daha az kavga edip, daha fazla yararlı olduk. Kurumsallaştık. Davranış modelleri ve gelenekler oluşturduk.

Özetle, 1980 sonrası Kadın Hastalıkları ve Doğum alanındaki Dünyadaki gelişmeler ülkemizde dikkatlice izlenip, transfer edildi. Yandallaşma süreci tamamlandı.

Ülkemizdeki değişen sağlık politikalarının Kadın Hastalıkları ve Doğum uzmanlarına olumsuz etkileri olmuş mudur?

Evet, hem de azımsanmayacak ölçüde. Bunları sıralayacak olursak;

1. Kadın Hastalıkları ve Doğum uzmanlarının üzerindeki medikolegal baskı çok ciddi boyutlara ulaşmıştır.
2. Performans sistemi hastaya yarardan çok, "az zamanda çok hasta bak" mantığıyla çalıştığından hekimin hastası karşısındaki tutumunu olumsuz yönde etkilemiştir.
3. Eğitim kurumlarının sayısı hızla artarken, bu kurumlarda verilen eğitimin kalitesiyle ilgili sorunlar artmıştır.
4. Sağlık sisteminin özel hastaneleştirilmesi Kadın Hastalıkları ve Doğum uzmanlarının sundukları hizmetin kalitesini, niteliğini ve belki de amacını etkilemiştir.
5. Vitrinde gözükken sorunlardan biri sezaryen oranlarındaki artıştır. 2000 de %20 den 2017 de %50 lere ulaşmıştır ve normal düzeylere indirilememektedir. Artan oranlardan ise uzmanlarımız sorumlu tutulmakta ve bu konu da meslektaşlarımız üzerinde baskı unsuru oluşturmaktadır.
6. Perinatal mortalite ve maternal mortalitede belirgin azalma olumlu bir gösterge ise de, sunulan hizmetin niteliği ve kalitesi ile ilgili başka parametrelerin irdelenmesi, hastaya ne ölçüde yarar sağlandığı konusunda daha fazla bilgi elde edilmesi gerekmektedir. Örneğin, tersiyer merkezlerin sunduğu hizmetlerle ilgili güncel verilerin tartışılması gerekmektedir. Ayrıca, hizmeti sunanlarla ilgili veriler hiç de yeterli değildir. Kadın Hastalıkları ve Doğum uzmanlarının mesleki yaşamlarındaki mutluluk düzeyleri nedir? Gelecek endişeleri hangi boyuttadır? Çaresizlikleri ne düzeydedir? Bu ve benzeri soruların olumsuz cevaplarını hissediyor ve biliyoruz. Bu sorunlar, tartışılmalı ve çözümler üretilmelidir.
7. Sağlık sektöründe şiddet, yoğun olarak acil şartlarda çalışan meslektaşlarımıza da yansımaktadır ve adeta günlük yaşamın bir parçası olmuştur. Hastalar ve hasta yakınları tüm mennuniyetsizliklerinin acısını hekimlerimizden çıkartmaya çalışmaktadırlar.

Genç meslektaşlarınıza önerileriniz nelerdir?

1. Bilgilerinizi güncelleyin. Becerilerinizin düzeyini arttırın. Mezuniyet sonrası eğitim programlarına katılın. Hepiniz bilim insansınız. Bilimsel formattan sakın uzaklaşmayın. **Sorun, sorgulayın ve gerekiyorsa HAYIR deyin.**
2. Mesleki çalışmalarınızda **hedeflerinizi iyi belirleyin.** Kadın Hastalıkları ve Doğum uzmanı olarak sınırlarınızı tanımlayın. Bu sınırları belirlerken genel kurallara ve kendiniz için belirlediğiniz özel sınırlara dikkat edin. Mesleki uygulamalarınızda özel ilgi alanları oluşturun. Bazı alanlarda bilgi ve beceri düzeyinizi standartların üzerine çıkarın. Zamanla hasta profiliniz değişecek ve meslekten aldığınız keyif artacaktır.
3. Hastalarınıza karşı **açık ve dürüst olun.** Onlara vakit ayırın ve yapmayı planladığınız uygulamayı anlatın. Hastanın bilgi edinme hakkına saygılı davranın. Bu uygulama inanın sizi de rahatlatacak ve medikolegal sorunlarla karşı karşıya kalma riskinizi azaltacaktır.

4. Onam formu almaktan kaçınmayın. Hastanızın başına bir komplikasyon geldiğinde ya da hata yaptığınızı düşünüyorsanız onu yalnız bırakmayın, **sorunun çözümü sürecini sahiplenin** ya da yönetimine aktif katkıda bulunun. Hastanızdan kaçmayın.
5. Diğer meslektaşlarınızdan **görüş almaktan kaçınmayın**, gerekli vakaları yandal uzmanlarına ve diğer tıp disiplinlerine göndermekten kaçınmayın. Konsültasyon mekanizmasını gereğince kullanın.
6. Meslektaşlarınıza **saygılı ve özenli davranın**. Ters davranışlar en azından hastanızın size olan güvenini azaltır ve size kuşku ile bakmasına neden olur.
7. Meslek yaşamınızın bir döneminde **muayenehane açma fikri hep aklınızın bir köşesinde olsun**. Muayenehaneler hekimlerin en özgür oldukları ve bence klinisyenliğin düzeyinin maksimize olduğu yerlerdir. Muayenehanelerin varlığı hepimizin yararınadır ve Kadın Hastalıkları ve Doğum, muayenehane hekimliği için en uygun alanlardan biridir. Birimizin muayenehanesi hepimizindir ve diğer meslektaşlara da güç katar. Muayenehaneler tümenden kapanırsa, kamu ve özelde çalışanların aylık gelirleri ve mutluluk düzeyleri daha da azalacaktır. Lütfen bunu unutmayın.

Genç hekimlere Kadın Hastalıkları ve Doğum uzmanlığını önerirmisiniz?

Tereddütsüz olarak evet. Nedenlerine gelince; 1) Kadın Hastalıkları ve Doğum kökleri derinlerde olan, olgun ve güçlü bir anadaldır. Her zaman varlığını daha da güçlenerek sürdürecektir. 2) Medikal ve cerrahi yönleri olan, her kişiliğe uygun hareket alanları olan, uygulayıcının kendini geliştirebileceği bir bilim alanıdır. 3) Yandal imkanının yanısıra, henüz yandal olmamış çeşitli bilim dalları ve uygulama alanları vardır. 4) Son yıllarda talebin azalmış olması, bu dönemde Kadın Hastalıkları ve Doğum eğitimine başlayanların ileride önünü açabilecek ve avantaj haline dönüşebilecektir. 5) Kadın Hastalıkları ve Doğum uzmanının objesi kadın ve fetustur. Kadın hasta ile ilgilenmek keyiflidir. Kadın hasta, hekimine inanır, ona sadıktır ve kanımca bir erkek hastaya göre söylenenleri uygulamada daha başarılıdır. Gebe ile ilgilenmenin ayrı bir keyifi vardır. İşler genellikle iyi gider ve hekim de mutluluk ve coşku hisseder. Ailenin hekimi olursunuz adeta, sevgi dolu bir ilişki yumağının içindedesinizdir bir anlamda. Bir de fetusu ve ardından yenidoğan bebeği hayal edin. Sorun çıkmadığı sürece mutlulukla anılan bir sürecin yaşam boyu anılan ortağsınızdır. Sorun çıksa bile, doğru yönetip, aileye yardım etme şansınız hiç de az değildir.

Kadın Hastalıkları ve Doğum Anadalı ile ilgili yakın gelecekteki en önemli çekinceleriniz nelerdir?

Temel çekincem, Perinatoloji ve Jinekolojik Onkoloji Yandallarının oluşmasından sonra yandal uzmanı sayısının kontrolsüz artmasına bağlı olarak Anadalın uzmanlığının kimlik problemi yaşamasıdır. Bu durum, hem anadala, hem de yandallara sorun olarak yansiyabilir. Anadal ve yandalların sınırlarının çizilmesi, her iki tarafın da klinik çalışmalarını sürdürebileceği gri alanların dikkatlice belirlenmesi gerekir.

Atıl Yüksel hocamıza bu keyifli söyleşi için teşekkür ederiz.